

Asia: VN/15547/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain 22 §:n ja sosiaalihuoltolain 50 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kantanne ajokorttilausuntojen rajaamisesta pois julkisesta perusterveydenhuollosta

Pidämme esitettyä muutosta lainsäädäntöön osittain perusteltuna.

Ko. muutos keventää kysyntää julkiseen perusterveydenhuoltoon tältä osin. Vastaavasti terveyskeskusten tulot kuitenkin pienenevät todistusmaksujen verran.

Huomioitavaa on kuitenkin se, että jo tällä hetkellä ajokortin hakija voi ensimmäistä kertaa ryhmän 1 ajokorttilupaa hakiessaan itse vakuuttaa täyttävänsä ajoterveysvaatimukset. Jos vaatimukset täyttyvät, lääkärinlausuntoa ei tarvita. Tarve lääkärinlausuntoihin painottuu siis ikä- tai ajokorttiluokkaan perustuviin tarkastuksiin ml. ammattikuljettajat. Tähän ryhmään kuuluvilla saattaa olla sellaisia merkittäviä pitkäaikaissairauksia, jotka vaikuttavat ajokykyyn. Ajoterveyttä on toki aina arvioitava terveydentilan muuttuessa. Moni- ja pitkäaikaissairailla myös ajoterveyttä pystyy parhaiten arvioimaan se taho, joka on kokonaisvastuussa hoidosta - usein tämän ryhmän kohdalla se on perusterveydenhuolto. Laajojen ajoterveystarkastusten osalta pitäisimme edelleen perusteltuna sitä, että tarkastus ja lausunto tehdään potilaan parhaiten tuntevalla taholla.

Lakiesityksen tavoitteena on vähentää perusterveydenhuollon todistustaakkaa, mikä on sinänsä kannatettava tavoite. Kyseessä olevan muutoksen osalta keventävä vaikutus jää vähäiseksi.

Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen vaikutuksista (jakso 4.2)? Onko lakiehdotuksella jotain sellaisia vaikutuksia, joita ei esitysluonnoksessa vielä ole otettu huomioon?

Esitysluonnoksessa on varsin kattavasti tarkasteltu ehdotuksen vaikutuksia eri näkökulmista.

Tärkeitä huomioita ovat lakiehdotuksen vaikutukset iäkkäisiin ja monisairaisiin sekä haja-asutusalueilla asuviin yksityisen palvelun saavutettavuuden ja kustannusten näkökulmasta. Näiltä

osin eriarvoisuus palvelun saatavuudessa tulisi lisääntymään. Samoin voi olla oletettavaa, että yksityissektorilla syntyy korotuspainetta palvelujen hintaan, mikäli muutos toteutuu.

Lisäksi olisi hyvä korostaa ajoterveyden arviointia kaikissa tilanteissa aina terveydentilan muuttuessa ja siihen liittyvää ammattilaisen ilmoitusvelvollisuutta.

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä perusterveydenhuollossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista perusterveydenhuollossa pystytään kattamaan palvelusta perittävillä asiakasmaksuilla?

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella on v 2023 tehty yhteensä runsaat 1500 ajokorttitarkastusta perusterveydenhuollossa. Tilastointitavan vaihtelun takia osa tehdyistä tarkastuksista voi puuttua luvusta, joka siis voi olla jonkin verran suurempikin. Laajaan ajokorttitarkastukseen varataan 30-45 min lääkäri-aika, hoitaja-aika edeltäviin valmisteluihin on 1h.

Tarkkaa laskentaa palvelun todellisista kustannuksista ei ole saatavilla, mutta selvää on, että asiakasmaksu 68,10€ ei kata palvelun todellisia kustannuksia (laajan tarkastuksen kyseessä ollen alle puolet).

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä erikoissairaanhoidossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista erikoissairaanhoidossa pystytään kattamaan palvelusta perittävillä asiakasmaksuilla?

Tilastointiin liittyvien seikkojen vuoksi tarkkaa tietoa erikoissairaanhoidon osalta ei ole saatavilla.

Kysymys suunnattu yksityisille lääkäriasemille: Teillä laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä vuosittain?

-

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii lääkärin tehokasta työaika?

30-60 min.

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii sairaanhoitajan tehokasta työaika?

20-60 min.

Muita huomioita esitysluonnoksesta?

On erityisen tärkeää, että myös yksityisellä palveluntuottajalla perehdytään kokonaisuudessaan potilaan sairaushistoriaan ja toteutettaisiin myös laajat ajoterveystarkastukset tarkoitetulla tavalla, mikäli ehdotus etenee.

Lisäksi edelleen on korostettava ajoterveyden arviointia kaikissa tilanteissa aina terveydentilan muuttuessa ja siihen liittyvää ammattilaisen ilmoitusvelvollisuutta.

Merivuori Tiina
Kanta-Hämeen hyvinvointialue